

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

L. A.:

Važno poglavje

Vprašanje dnevničarjev v državni upravi

Po vseh uradih v naši državi je v zadnjih letih mogoče opaziti dotle ne navaden pojav, ki postaja že kar pravilo: zmerom več dnevničarjev in pogodbenih uradnikov zavzema mesta, ki so po svojem značaju in pomembnosti namenjena uradnikom in drugim pragmatičnim uslužbencem, ki so jih tudi do zadnjega časa zavzemali. Vedno večje zaposlovanje dnevničarjev, in to prav pri vseh resorih javne uprave, pa kaže na neko določeno načrtno tendenco, ki je ni težko ugeniti. Videti je, da hočejo odločujoči iz javne uprave izločiti kar največ pragmatično nastavljenega osebja. Kaj je namen temu početju, na prvi pogled ni prav jasno. Najbrž je prvotni razlog težnja znižati visoke osebne izdatke, ki stalno hudo obremenjujejo državni proračun in dosega naravnost izredno visoke zneske — v primeri z materialnimi izdatki. Zlasti je bila pa tu gotovo še bolj odločilna višina pokojninskih izdatkov, ki neprestano naraščajo in so v težko breme drž. proračunu.

Postavljanje dnevničarjev namesto pragmatičnih uslužbencev je posebno očitno v upravni pisarniški službi, kjer so celo izrečni predpisi finančnih zakonov že dolgo vrsto let — prav do letos — prepovedovali vsako nastavljanje zvaničnikov in služiteljev za pisarniško službo. Ta tendenca, omejiti število zvaničnikov, je šla ponekod tako daleč, da v nekaterih upravnih panogah že po 12 let in celo dalj časa ni bil nastavljen noben zvaničnik pisarniške stroke. Namesto teh so postavljali dnevničarje, plačane deloma iz rednih proračunskih sredstev, deloma pa celo navadne dninarje, ki prejemajo mezde iz posebnih skladov, stoječih izven okvira državnega proračuna.

Razmerje med pragmatičnim osebjem in dnevničarji postaja zmerom bolj neprirodno in nesorazmerno. Naraščanje nestalnega uslužbenstva je zelo škodljivo za službo zlasti v strokovnem pogledu. Tako vidimo, da v posameznih resorih opravljajo dnevničarji, celo dninarji, izredno težke in važne posle, ki so po službenih predpisih prihranjeni le najstarejšim, v stroki preizkušenim in najsposobnejšim uradnikom. Danes opravljajo te posle ponekod mladi, še neizkušeni dnevničarji, ki so komaj dovršili srednjo šolo in nimajo prav nobene praktične izvežbanosti niti ne potrebnega preudarka in razsodnosti, kakršno more dati slehernemu uslužbencu samo dolgotrajno praktično delo. To vidimo n. pr. v finančni službi, kjer imamo v davčni stroki veliko število tako imenovanih »začasnih davčnih izvrševalcev«, ki so po svojem značaju dninarji, pa vendar opravljajo važne funkcije, kakor n. pr. posle davčnih ali taksnih referentov. Nič bolje tudi ni pri pošti, celo v učiteljskem stanu poznajo dnevničarje.

Če se bo nadaljevala ta praksa, se bo nujno morala poslabšati splošna raven naše javne uprave, ker od nestalno nameščenega dnevničarja, ki dela za nizek honorar, po veliki večini brez prave vneme in volje, ne moremo zahtevati tiste gorečnosti in ambicioznosti, ki naj bi jo pokazal mlad uradnik oz. uradniški pripravnik.

Mimo nevarnosti za upravo samo je pa pretirano postavljanje dnevničarjev na uradniška mesta izredno škodljivo ustvaritvi poklica državnega uslužbenstva sploh. Dnevničar, ki mu je mogoče odpovedati službo brez vsake utemeljitve in razloga na 14 dni, je gmočno in socialno slabše zavarovan kot recimo trgovski sotrudnik, celo pa slabše kot zasebni nameščenelec z uradniškim značajem. Neprestano živi v strahu pred odpustom, kar prav gotovo

ne vpliva ugodno na kakovost in količino njegovih poslov. Tudi mučna zaveza, da mu je za starost zagotovljena le nezadostna, več kot skromna prekrba, bo povod, da se bo od teh začasnih delovnih sil skušal vsakdo rešiti iz dnevničarske službe, ki mu ne daje stalnosti, niti upa na kesnejšo zaposlitev — saj se mu dnevničarska leta tudi pri morebitnem poznejšem stalnem nameščenju ne vračunajo ne za napredovanje in niti za pokojnino — in se zateči v zasebno službo. Vemo, kako je podporni sklad pomožnega osebja v državni službi pomankljivo poskrbel za dnevničarje, ki so navzlic razmeroma visokim prispevkom izredno slabo zavarovani za bolezen in starostno onemoglost. Zato bodo sčasoma od dnevničarjev in podobnih nestalnih uslužbencev ostali v državni službi samo najmanj sposobni in najbolj neambiciozni. Gotovo je, da bo tudi to v škodo javne uprave, ker maloštevilni uradniki vsega neprestano naraščajočega dela ne bodo več zmogli, nestalni pomožni uslužbenci ga pa tudi pri najboljši volji v večini primerov ne bodo znali pravilno izvrševati.

Če je pravilna domneva, da je bil edini razlog za pospeševanje nastavljanja dnevničarjev na mesta uradnikov,

zlasti še na mesta zvaničnikov in služiteljev, izključno le težnja, da se zmanjšajo osebni izdatki v drž. proračunu, moramo ugotoviti, da je mogoče doseči isti učinek na drug način. Določiti naj se končno že enkrat minimalno število uradniških mest, neobhodno potrebnih za redno in pravilno delovanje upravnih oblastev. Ta mesta naj se zasedejo res s strokovno popolnoma izobraženimi in zmožnimi uradniki, za nižja, zlasti pisarniška pomožna dela pa naj se postavi potrebno število zvaničnikov oz. služiteljev, začasni uslužbenci, kakor so to dnevničarji, naj se pa sprejemajo le občasno in samo za primer izrednega nenavadno pomnoženega dela, ne pa za stalno, kakor se to dogaja danes. Mimo pragmatičnih uslužbencev imamo dejansko pri nas zdaj »stalne« nestalne uslužbenke — če uradnikom, zvaničnikom in služiteljem navzlic točki 16. § 104. in § 110. u. z. vsaj teoretsko priznamo nekakšno stalnost. Če se pri nas v kratkem v tem pogledu razmere ne izboljšajo, je jasno, da ni misliti, da bi se v doglednem času ustvaril stan državnih uslužbencev kot določeno začrtan krog oseb s posebnim poklicem. Brez poklicnega javnega uslužbenstva, ki se bo zavedalo svoje stanovske zaključenosti in tudi važnosti, pa še dolgo ne bo urejenih razmer v naši javni upravi.

Javni nameščenci

Pod tem naslovom je ljubljanska »Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva, objavila ta le članek, ki ga — čeprav pozno — ponatiskujemo, ker ni prav nič izgubil na aktualnosti in točnosti.

»Nameščenci in uslužbenci javnih korporacij, države, banovine in občin imajo za naše socialno, gospodarsko in kulturno življenje izredno veliko važnost. Tudi v političnem življenju igrajo ti nameščenci zelo pomembno vlogo. Ta pomembnost ne izvira samo iz številčne jakosti te vrste duševnih delavcev, temveč predvsem in v prvi vrsti iz važnosti delokroga, ki je tem nameščencem poverjen. Tem nameščencem je poverjeno izvrševanje najvažnejših poslov v življenju države in naroda. Daleč so za nami časi, ko so bili javni nameščenci izvrševalci volje vladarjev in fevdalnih gospodarjev nad imetjem in življenjem podanikov. Danes so javni nameščenci izvrševalci volje naroda, zaščitniki koristi ljudstva in s tem branilci koristi države same. Vsa oblast izvira iz ljudstva, vsa moč te oblasti mora služiti samo enemu svetemu namenu: kako narod usposablja za srečnejšo bodočnost, ki se izraža predvsem v gmočnem blagostanju in zaščiti posameznika pred kakršnim koli izkoriščanjem, da morejo tako prizadevanja tega posameznika služiti vsesplošnim narodnim koristim. Javni nameščenelec mora ustvarjati močne pogoje za kulturni napredek naroda, za demokratizacijo javnega življenja, za notranji mir in zadovoljstvo državljanov. Javni nameščenelec upravlja gmočno in duševno pomnoženje naroda, varuje dobrine družabnega reda, on ima v rokah sredstva za pravilno nacionalno in državljansko vzgojo ljudstva, on nosi glavno odgovornost za moralno in družabno disciplino naroda, da more narod pri vseh prilikah ostati sposoben za obrambo koristi celine. V roke javnih nameščencev je položena državna sodna uprava in izvršna moč — v njih roke je zato položena tudi bodočnost naroda in države. Kdor ima v rokah moč in oblast, je nase prevzel tudi soodgovornost, da bo ta moč in oblast postavljena samo v službo naroda in

države, ne v službo posameznika ali posameznikov. Javni nameščenci so samo uslužbenci svojega ljudstva — in nikogar drugega.

Pravice javnega nameščenca kot izvrševalca državne in samoupravne moči in oblasti so ogromne, nič manjše pa niso njih dolžnosti. Ta nameščenelec ne sme biti nikdar sam sebi namen, njegova služba ni samo izvor njegovega gmočnega obstanka in duševnega življenja, služba je sredstvo, s katerim javni nameščenelec izvršuje svoje poslanstvo v življenju države in naroda. V prvi vrsti interes ljudstva zahteva, da je miselnost javnega nameščenca skozi in skozi demokratična, ker samo v taki miselnosti leže pogoji za pravno pravilno in socialno pravično in koristno izvrševanje poslov odrejenega delokroga. Uradnik mora biti vdan sin svojega naroda, ki nikdar ne pozabi, da je vrhovni smoter vseh dejanj in nehanj gmočno in duševno zadovoljstvo najširših ljudskih vrst. Dolžnosti javnega uradnika so tako težke kot je težko in zamotano življenje samo, ker morajo te dolžnosti biti kos obvladanju najrditejših nemoralnih instinktov v izživljanju ljudstva in obvladanju brezobzirnih sebičnih namenov in nagnenj posameznikov ali posameznih skupin.

Zato spada problem socialne zaščite javnih nameščencev k najvažnejšim vprašanjem vladanja držav, k najpomembnejšim socialnim problemom današnjih dni. Kdor ima izredne dolžnosti in posebno težko odgovornost, mora biti deležen izredne socialno-

pravne zaščite ter mora biti ta zaščita simbol in vzor za socialno-gospodarsko politiko med narodom. Suženj velikim nalogam služiti ne more, komur socialna zaščita ne ustvari ponosa in samozavesti, ta za demokratično upravljanje svoje službe ne more biti sposoben, ta za ponos in samozavest ljudstva ne bo našel razumevanja. Samo ponosen in samozavesten narod bo ostal svoboden! Mj vemo in moramo to tudi naravnost povedati: javni nameščenelec brez vsestranske socialne zaščite, ki naj ga z neizprosno doslednostjo varuje na vse strani in proti vsakomur, koristna in dejavna socialna politika enostavno ni mogoča, vse je le krparija, nestalno, vseče v zraku, očitno od nebroj pojavov in elementov. Kako naj bo večno zagrenjen in zaskrbljen javni uradnik pro-povednik socialne pravičnosti, iniciator socialnih ukrepov, ko sam trpi težke socialne krivice! Kako naj bo uradnik pravičen sodnik v civilnih, upravnih sporih in v kazenskih stvareh, ko na samem sebi in v sebi ne more najti merilo za pravico in resnico. V njem so ti pojmi morali postati zamegljeni ali pa ne najde v sebi sile za brezobzirno uveljavljanje teh načel. Polagoma se prično uredničevati besede pesnika O. Župančiča, »da sila brez pravice je nasilje«.

Moderne države so zlasti po vojni storile vse, da službeno razmerje javnih nameščencev uredi na način, ki naj državljanom zajamči, da bodo posle javne uprave izvrševali kar najboljše ljudje kar najboljše. Za državno življenje je podkupljiva javna uprava strup, ki pomeni gotovo smrt. Uradnik ne sme imeti potrebe, da je podkupljiv, njegov gmočen obstoj mora biti z zadostnimi rednimi prejemki zajamčen. Najboljše prejemke v državi bi morali imeti javni nameščenci — in ne da je narobe. Iz takega materialnega položaja je res demokratična uprava državnega življenja mogoča.

Osnovna zahteva najpreprostejše socialne zaščite ročnega delavca je zaščita v službi, zagotovitev stalnosti in nepremestljivosti. Usodna pogrška je, ako mora javni nameščenelec tako zaščito celo v najskromnejšem obsegu pogrešati. Napačno dela, kdor misli, da se ta zaščita s svojimi koristnimi posledicami more nadomestiti s strogo stjo — in s strahom pred izgubo službe. Delavci imajo svoje obratne zaupnike, v demokratičnih državah poznajo to ustanovo tudi javni uradniki, ki je pokazala, da more biti za soliden napredek javne uprave samo koristna. Ta ustanova je v javni službi, na katero imajo politične moči skoraj neomejen vpliv — in to vpliv, ki ni vedno najpravičnejši — bolj potrebna kot v zasebnih podjetjih. Kdor hoče demokratično vladati, mora biti tudi sam demokratično vladan, ne diktatorsko.

S primitivnim gledanjem na probleme javnih nameščencev naše državo in narodno življenje ne bo postalo neprimitivno. Pravimo: socialni in gospodarski problemi kmetov in ostalih socialno slabih slojev bodo solidno in trajno rešeni samo z zadovoljivo rešitvijo problema javnih nameščencev.

Uživanje dveh pokojnin

Že večkrat smo pisali, da so bile z raznimi določbami finančnih zakonov močno omejene pravice državnih upokojencev in upokojenk, tako osebnih kakor rodbinskih, glede uživanja dveh pokojnin, bodisi dveh državnih ali pa državne in hkrati samoupravne. Te omejitve so se začele kar vrstiti od leta 1933. dalje. Najprej se je odrekla vdovi pravica do uživanja rodbinske pokojnine po možu-državnem uslužbencu, če bi imela sama pravico

do osebne pokojnine od samouprave. Dalje se je določilo, da osebna državna upokojenka ne more hkrati uživati tudi rodbinske pokojnine od samouprave. Že prej je bilo pa določeno, da osebni državni upokojenec izgubi pravico do te pokojnine, če dobi osebno pokojnino od kakega samoupravnega telesa.

Finančni zakon za leto 1937./38. je pa v točki 3. § 94. določil, da se z raznimi finančnimi zakoni že prej spopol-

njeni oz. spremenjeni predpisi §§ 132., 152. in 156. u. z. morajo uporabljati od 1. aprila 1937. dalje tudi za tiste drž. upokojence, ki so stopili v samoupravno službo ali so si pridobili od samouprave pokojnino pred 1. aprilom 1933. in to ne glede na to, po katerem zakonu jim je bila pokojnina odmerjena.

Oziraje se na ta predpis je bila neki učiteljici — osebni upokojenki — ustavljena s koncem marca 1937. njena osebna pokojnina, ker je prejela hkrati tudi od mestne občine ljubljanske rodbinsko pokojnino po svojem pok. možu, mestnem uradniku, in je bila ta občinska pokojnina višja od njene osebne državne pokojnine. Proti ustavitvi osebne pokojnine se je navedena učiteljica pritožila na finančno ministrstvo, ki je njeno pritožbo zavrnilo. Proti ministrski odločbi je nato vložila tožbo na državni svet, ki je tožbi ugodil in ministrsko odločbo razveljavil. Rzsodbo je državni svet utemeljil takole:

»V izpodbijani odločbi je, sklicevaje se na II. odstavek § 156. u. z. in 3. točko § 94. fin. zakona za 1937./38. navedeno, da se mora tožiteljici od 1. aprila 1937. dalje ustaviti izplačevanje osebne pokojnine iz državne blagajne, ker je nižja, zato ker hkrati prejema višjo rodbinsko pokojnino od samouprave, in da je dolžna vrniti državni blagajni nepravilno prejeti znesek din 000 za čas od 1. aprila do 31. maja 1937.

Državni svet smatra, da upravno oblastvo svoje odločbe ni moglo utemeljiti z navedenimi zakonski predpisi, in sicer zato:

S predpisom 4. točke § 70. fin. zakona za 1934./35. je dodana nova, druga točka § 156. u. z., ki se glasi: »Osebna državna upokojenka, ki si pridobi pravico do rodbinske pokojnine od samouprave, ne more uživati obeh pokojnin, temveč bo prejela tisto, za katero se odloči.«

Ta zakonski predpis torej velja kot popolnoma nov od 1. aprila 1934. dalje in se nanaša na tiste državne upokojence, ki si pridobe pravico do

rodbinske pokojnine od samouprave po uveljavljanju navedenega zakonskega predpisa, to je po 1. aprilu 1934.

Primer tožiteljice ni tak, ker si je ona pridobila pravico do rodbinske pokojnine od mesta Ljubljane že leta 1923., torej mnogo pred 1. aprilom 1934., ko je stopila v veljavo 4. točka § 70. fin. zakona za leto 1934./35. in se zato ni mogel uporabiti pri izdajanju izpodbijane odločbe.

Prav tako se tu ni mogel uporabiti niti § 94., točka 3., fin. zakona za leto 1937./38., ki se glasi: »Določbe §§ 132., točka 5., 152., točka 5., in 156., odst. 2., u. z. (in ustrezne določbe zakona o drž. prom. osebju) se morajo uporabljati, začeti z dnem 1. aprila 1937. tudi za tiste drž. upokojence, ki so stopili v samoupravno službo ali so si pridobili od samouprave pokojnino, preden sta stopili v veljavo točka 6. § 80. fin. zakona za 1933./34. in točka 3. § 70. fin. zakona za 1934./35., in to ne glede na to, po katerem zakonu jim je bila odmerjena pokojnina.«

Iz tega zakonskega predpisa izhaja, da se nanaša na osebne državne upokojence, ki so osebno stopili v samoupravno službo ali so si od samouprave pridobili osebno pokojnino. Tudi pa ni tak primer, ker tožiteljica kot osebna državna upokojenka ni osebno stopila v samoupravno službo, niti ni od samouprave dobila osebne pokojnine, temveč samo uživa rodbinsko pokojnino po možu od mestne občine ljubljanske.

Iz navedenega je videti, da se tožiteljici ni moglo ustaviti izplačevanje osebne pokojnine iz državne blagajne od 1. aprila 1937. dalje na podlagi navedenih zakonskih predpisov in zaradi tega tudi ni dolžna vrniti prejetih pokojninskih prejemkov za april in maj 1937.« — —

Na podlagi te rzsodbe je nato finančno ministrstvo izdalo novo odločbo in stranki priznalo pravico do nadaljnjega uživanja osebne pokojnine iz državne blagajne, dasi še nadalje hkrati prejema od samouprave rodbinsko pokojnino po svojem možu.

pristopilo lani 22 članov, 29 pa jih je bilo črtanih, tako da je ostalo v skladu 1219 članov. Sklad je imel skupno skoro 568.000 din dohodkov, za nagrade zdravnikom, za zdravila in druge dajatve obolelim članom je pa izdal skoro 433.000 din. Društvena zabava je v korist bolniškemu skladu vrgla nad 19.000 din. Iz sklada je bilo 415 članom dovoljenih posojil za 1.797.350 din, to je na člana povprečno 4325 din dolga. Uprava državnih monopolov je bolniškemu skladu dovolila 150.000 din kot podporo.

V poslovni dobi 1938./39. se je premoženje združenja in bolniškega sklada povečalo za več kot 148.000 din, tako da je znašalo konec poslovnega leta že 1.935.487 din.

Upravni in nadzorni odbor sta prejela soglasno razrešnico s strani zborovalcev. V nadaljnji obravnavi so posamezni člani navajali razne konkretne želje oz. stavliali predloge. Tako n. pr. naj bi se v Beogradu sezidal dom monopolskih uradnikov, in naj se v ta namen ustanovi poseben sklad. Takoj naj se kupi stavbišče in zahteva od države večja podpora, kar naj bi se doseglo v prihodnjem fin. zakonu. Neki član je predlagal, naj bi se v bolniškem skladu odpravilo povračevanje stroškov za zdravnika in za zdravila, drugi je pa predlagal, naj bi polovico stroškov za zdravila plačevala monopolska uprava, polovico pa člani. Preprečile naj bi se zlorabe pri zdravljenju in nabavljanju zdravil.

Končno je bila soglasno sprejeta tale

resolucija:

Novemu odboru Združenja monopolskih uradnikov se naroča:

1. Naj tudi v prihodnje, kakor že doslej, v zvezi z drugimi društvi držav-

nih uslužbencev nadaljuje pričeto akcijo pri odločujočih činiteljiv za izboljšanje stanja uradnikov in zlasti za zvišanje njihovih prejemkov v duhu že prej kralj. vladi izročene vloge.

2. Naj se z vsemi silami zavzame, da se v vsakem državnem proračunu določi potrebno število mest za napredovanje uradnikov in uradniških pripravnikov, ki so zaostali pri napredovanju brez svoje krivde in da se napredovanje izvrši po uradnikovem činu in oziraje se na njegovo strokovno usposobljenost in vrsto dela.

3. Naj se pridruži akciji Združenja računskih uradnikov, po kateri naj bi se izposloval zakonski predpis, ki bo monopolnim uradnikom v zvanjih iz 2. odstavka § 45. u. z. dovolil napredovanje do vštete IV. položajne skupine.

4. Naj monopolski zvaničniki, ki se postavljajo v rajonih pridelovanja tobaka posameznih tobačnih postaj, za to terensko delo dobivajo pravico do potnih stroškov in dnevnice, do katerih imajo pravico drugi uslužbenci za službena potovanja.

5. Naj se vsem monopolnim uslužbencem, ki so po zahtevi uprave državnih monopolov pristali na to, da so bili postavljeni v službi na nižja zvanja, kakor bi bili imeli pravico po svoji šolski usposobljenosti, prizna čas, odslužen v taki službi in v takem zvanju kot čas, ki bi jim bil moral biti priznan v tisti službi in v tistem zvanju, v katerem bi bili morali biti po svojih šolskih usposobljenostih.

6. Naj se vsem monopolnim uslužbencem, ki delajo v skladiščih katere koli monopolske službe, prizna polni zakonski odstotek pokojninskih prejemkov po dovršenih letih efektivnega službovanja.

Namesto slovesa . . .

V spomin † viš. fin. svetniku Hinku Pernetu

Ali je res, da si klonil, da je Tebe, ki si stal kot orjaški hrast v življenju, izruval vihar, da Te je usoda iztrgala iz naše sredine in da se vračaš v naročje matere zemlje tako rane, še preden si dovršil svojo življenjsko nalogo in še preden si mogel dati svojim otrokom končne smernice za življenje? Vedno tako borben, tako živahen, ležiš danes nem pred nami. Meni pa uhajajo spomini v prošlost . . .

Bilo je pred 26 leti, ko sem Te prvič videl in spoznal Tvoj kremeniti kraški značaj v prelepi Opatiji, ko sem prevzel referat od Tebe, ki si odhajal v sončno Sežano. Bil si ponosen, poln zdravja, moči in samozavesti, tako da smo Te občudovali ter visoko cenili Tvojo strokovno sposobnost, energijo in odkritosrčni značaj. Tak si ostal tudi ves čas pozneje, ko si preživljal lepe sončne dni v Sežani, vedno stoječ v prvih vrstah narodnih borcev tudi tedaj, ko je ostala Sežana izven mej naše Jugoslavije, ki si jo tolikanj ljubil, da si se odločil zanjo, četudi Ti je krvavelo srce, ko si moral zapustiti svojo ožjo domovino, kjer Ti je tekla zibelka in kjer si prebil mladost v boju za narodni blagor.

Takega moža je z veseljem sprejela Jugoslavija, ko se je po prevratu oblikovala in je nujno potrebovala dobrih delavcev. Bilo Ti je dodeljeno mesto v Ptuj, ki še danes s spoštovanjem govori o Tebi. Ni padla ne tam ne tu v Ljubljani nate nobena senca, tako da odhajaš poln spoštovanja od nas vseh, ki smo Te spoznavali in poznali do jedra. Čut za pravico, poštenost do skupoloznosti in vestnost v službi ter globoka ljubezen do družine, to so bile življenjske odlike, zaradi katerih Te tako globoko cenimo, da si moral postati vzor vsakemu svojemu tovarišu.

Ali veder in vesel kakor si bil prej, nisi bil več zadnja leta. Življenje ne prizanaša nikomur in tako tudi Tebi ni prizaneslo. Bilo je, kakor da Ti je žig življenja vtisnila Tvoja tako ljubljena Sežana, kjer prihajajo za lepimi poletnimi sončnimi dnevi pogostoma dnevi silovite kraške burje, ki pretresajo dušo in telo. In tako se je tudi Tebi prerano skrilo sonce, oblaki so zastrli Tvojo vedno vedro življenjsko obzorje in zimski viharji so objeli Tvojo mehko dušo. Umrli Ti je nadvse ljubljani sinko, za katerim si neizmer-

Organizacija in težnje monopolskih uradnikov

Združenje monopolskih uradnikov je sklicalo za dan 28. maja svoj VII. redni občni zbor v Beogradu. Zborovanje je bilo v Inženjerskem domu in je bilo nenavadno dobro obiskano, ker je bilo zborovanje jubilejno in je organizacija, ki je prej obsegala mimo uradnikov tudi zvaničnike in služitelje monopolske stroke, letos slavila dvajsetletnico obstanka.

Iz poročila upravnega odbora je bilo videti, da je Združenje živahno delovalo. Ob zborovanju je imela organizacija 627 članov aktivnih in upokojenih uradnikov Uprave državnih monopolov. Lani je pristopilo 53 članov, izstopilo jih je pa samo pet. Ker je vseh monopolskih uradnikov 685, se število društvenih članov že bliža 100 % vsega monopolskega uradništva.

Lani je društvo imelo nad 103.000 din dohodkov, izdatkov pa nekaj manj.

Organizacijsko glasilo »Monopolski glasnik« je izhajalo v 2500 izvodih, in sicer vsak teden. List je objavljaval skoro izključno samo strokovne prispevke, tičeče se raznih vprašanj s področja monopolske uprave, objavljaval je pa malo oz. skoro nič prispevkov splošno stanovskega značaja. V listu je monopolska uprava objavljala svoje oglase, kar je društvu omogočilo izdajanje lista v tolikšni nakladi in tolikšnem obsegu. Za »Monopolski glasnik« je organizacija izdala lani nad 88.000 din, dobila pa je zanj samo nekaj nad 44.000 din, čeprav znaša naročnina za list 48 din na leto.

Združenje ima v okviru svoje organizacije poseben bolniški sklad. Zaradi kar največjega varčevanja in smotrnega gospodarjenja so člani večkrat stavili razne umestne predloge, ki jih je odbor vselej uvaževal. K skladu je

Fréd. Boutet:

Skozi okno

Začetek oktobra je Pavel Vadier spoznal ljubezen skozi okno.

Pavlu je bilo tedaj že skoraj devetnajst let. Bil je lep: lasje črni, polt medla, pravilne poteze, globoke in sladke oči, vitel stas. Bil je zelo preprost in je živel zelo strogo. Z materjo, ki se je bila odtegnila svetu, odkar je ovdovela, je stanoval v drugem nadstropju mirne hiše v ozki in tih ulici na levem bregu Seine. Stara hišna jima je stregla. Pavlova soba, ki je ležala prav na koncu stanovanja, je bila svetla in prostorna, toda preprosto resna. Tam je zagrizeno študiral lepo slovstvo, pravo, narodno gospodarstvo in še razne druge stvari, zakaj prejšnje leto ob odhodu iz gimnazije, kjer je bil dosegel blesteče uspehe, je bil sklenil s svečanim navdušenjem prostodušnih stremeljenj, da bo postal velik mož. Ta sklep se mu pozneje ni nič omajal in Pavel, ki ga je delo zajelo do kraja, niti ni opazil, da so ga ljubezniva dekleta mnogokrat prav naklonjeno pogledovala, kadar je hitel po ulicah Latinske četrti.

Z materjo je prebil poletje v mirnem podeželskem kraju, kjer je bil prisiljen

malce odpočiti se, toda z veseljem se je vrnil v Pariz in našel tam svojo sobo, knjige, svoje navade. Proti koncu dopoldneva, ko je dokončal naloženo si delo, in mu je ostalo še nekaj trenutkov pred kosilom, se je rad malce naslonil ob okno.

Tisto jutro je bilo nebo megleno in lahkotno, zrak pa miren in mlačen. Pavel se je naslonil na balkon in užival milino ozračja. Nenadoma mu je pogled obstal na hiši, ki je stala ravno nasproti onstran ceste. Okna stanovanja v drugem nadstropju, prav v isti višini kot njihovo, so bila odprta. Samogibno je razločil pohištvo odličnega salona. Vstopilo je mlado dekle, skoro še otrok, lasje so ji padali po ramenih, bila je še suhljata, ker je prehitro zrasla, malce nerodna, s preneglimi kretnjami brez dražesti. Očitno jo je nekdo poklical, zakaj okrenila je glavo. Prav tedaj je vstopila v salon neka ženska . . . Bila je velika in veličastna, plavi lasje so ji v težkih povesmih padali na obeh straneh lepega belega obraza, kjer je Pavel razločil mračno liso oči in rdečo liso ustnic. Stopila je bliže iz polmraka sobe; razločil jo je natančneje. Nasmehnila se je mlademu dekletu. Pavel je spoznal, da je bil njen smehljaj otožen in sladek, poln neizrekljive miline. Gledal jo je z vsemi močmi, kakor da je omamljen. Zdelo se

mu je prekrasna. Silno razburjenje se ga je polastilo . . . Zaslišal je, da ga kličejo h kosilu.

Precej po jedi se je vrnil v svojo sobo. Toda v salonu nasproti ni bilo videti nikogar. Sedel je za mizo in si domišljal, da bo začel študirati. Ko je minul trenutek, se je že vrnil k oknu; bilo je zaman. Odprl je knjigo, ki je pa ni razumel. Svečana krasotica, plavolasa, z žalostnim in milim smehljajem mu je motila misli. Končno je sam zase, polglasno z drhtečim in plašnim ponosom izrazil, kar je občutil: »Ljubim jo. Kakor da je tresčilo vame. Ljubim jo!« Globoko ga je pretreslo in zardel je: v salon je vstopila Ona s suhljato dekleto. Približali sta se oknu. Pavlu je udarjalo srce, ko se je drznil stopiti k svojem, toda ni se ju upal pogledati. Kmalu sta odšli, sam je moral zdoma po opravkih, kar ga je spravljalo v obup. Ko je opravil, je tekel domov. Joj, onstran so bila okna zaprta in zagrnjena. Ogledoval jih je ves obupan in se spraševal, kdo je stanoval tam pred počitnicami. Nejasno se je spominjal, da je kdaj pa kdaj videl nepomembno mlado dekle, toda Ona, gotovo nje tedaj še ni bilo tam.

Videl jo je prihodnji dan; iznova jo je videl sledeče dni, in vselej z rastočim nemirom. Prve čase, ker ga je zadrževala

plahost in ga je ovirala navzočnost deklice, ki se je skoro vselej pojavljala z njo, se je skrival, kolikor se je le dalo za zavese in samo prav previdno škilil tja preko. Pozneje se je ojunacil, se ni več skrival in kmalu je celo prežal na to, kdaj je odhajala z doma, toda skoro vselej z mladostno spremljevalko. Sledil ji je na ulici, zelo od daleč in ves se je tresel spričo svojega poguma. Rad bi bil vse vedel, kar se je tikalo nje in se ni upal niti najmanj povpraševati po nji . . . Neki gospod, še mlad, ki se je precj pogostoma pojavljal v salonu, je bil vzrok, da je okusil razjedajoče muke ljubosumnosti. Učenje mu je postalo v življenju komaj še važna stvar. Skoro izključno je mislil nanjo. Ali je opazila njegovo ljubezen? Ni si bil gotov tega, toda upal je. Dvakrat ali trikrat je videl, kako je zapirala okno malce nepotprežljivo, toda to je bilo gotovo zato, da ne bi nepomembni deklji kaj opazil . . .

Novembra se je vreme spremenilo, postalo je hladno. Zapirali so okna. Pavel, ki ga nič ni moglo pregnati z balkona, je iztaknil silovit nahod. Dolge stiri dni se ni upal niti pokazati, ker so mu solze kar lile iz oči, nos mu je pa silno nabrekli. Bližajoča se zima ga je navdajala z grozo. Ne bo je več videl ali skoraj nikoli več! . . . Obup ga je navdal s pogumom. Komaj se

no žaloval, ker nisi mogel preboleti njegove izgube. V tej silni žalosti, ki so se ji pridružili še drugi življenjski udarci, si klonil pred časom. Odšel si od nas v večnost, zapuščajoč tugo v srcih vseh, ki so Te poznali in ljubili, zapuščajoč svojo ženo, ki si ji bil vzoren mož, in svoje otroke, ki si jim bil idealno dober oče, da se združiš tam s svojim tako ljubljenim sinom Hinkom.

Bodi prepričan, dragi tovariš, da si živel tako, da boš tudi po svoji smrti živel med nami v najboljšem spominu.

Lahka Ti bodi zemljica, dragi tovariš!

S...

Pokojni višji finančni svetnik Hinko Perne se je rodil leta 1878. na Colu pri Vipavi. Pravne študije je dovršil na Dunaju, nato pa stopil v finančno službo v Trstu leta 1906. Bil je dalje časa pri tržaški fin. direkciji, nato je prišel k davčnemu referatu okrajnega glavarstva v Gorici, od tam leta 1910. v Volosko, čez dve leti pa v Sežano. Tam je vztrajal tudi po zasedbi, dokler ni bil sredi leta 1919. prevzet v jugoslovansko državno službo kot vodja davčnega okrajnega oblasti v Ptuj, kjer je služboval dobrih deset let. K finančni direkciji v Ljubljani je bil prestavljen začetek leta 1930. in služil tam do svoje prerane smrti.

Pokojnik je bil pristen Kraševac, človek raskave zunanosti, a plemeni-

tega značaja in zlatega srca. Kot uradnik je bil vzor požrtvovalnega, objektivnega in nesebičnega delavca, ki je vselej izpolnjeval samo zakon in ni poznal pri tem nobenih osebnih in drugih nestvarnih pomislekov. Kot tovariš je bil pokojni viš. svetnik Perne kolegom najzvestejši drug, dodeljenim uslužbencem pa predober predstojnik. Kjer koli je služil, ga je uradništvo enako kakor tudi prebivalstvo vzljubilo in ohranilo v najlepšem spominu.

Prenaporno delo, nenadna izguba sina, ki mu je umrl v najlepši mladeniški dobi, in neutolažljiva žalost so krepkega in odpornega moža strle, da je hudo obolel in po daljšem hiranju dne 28. junija zatislil oči. Pogreba se je udeležilo izredno veliko število zalujočih, zlasti stanovskih tovarišev, ki so prišli tudi iz raznih krajev izven Ljubljane. Na grobu se je od pokojnega tovariša poslovil v pretresljivih besedah višji fin. svetnik g. Josip Mošetizh, ki je zlasti poudarjal moštost, značajnost in narodno zavednost pokojnika, ki je tako vroče ljubil svojo rodno zemljo.

S pokojnim Hinkom Pernetom je odšel v večnost plemenit človek, kakršnih je v današnjih časih zmerom manj, uradnik stare preizkušene šole, resnično zvest tovariš. Vsi, ki so ga poznali, ga ohranijo v svetlem spominu.

Vestnik

Nepravnost našega javnega življenja. Ljubljanski »Slovenec« je dne 23. junija navedel pismo nekega bralca, ki toži, da je danes mogoče kaj doseči samo s protekcijo in brezobzirnostjo, osebna vrednost ali ne vrednost pa ne odločuje. List dostavlja: »To pismo našega bralca zadeva brez dvoma ob jako pereči družabno vprašanje, zato tudi zasluži javen odgovor. — Jedro vprašanja, ki ga pisec stavlja, je po našem mnenju v tem, da se v neki službi ali zlasti na nekem vidnejšem družabnem položaju, če si si ga že kdaj priboril, ni mogoče obdržati z nravnimi in poštenimi sredstvi. Če bi bila to resnica, bi za krščanski družabni red in za družbo, ki se še imenuje krščanska, bilo res zelo žalostno spričevalo.« K temu pristavlja »Slovenija« tole: »Toda nedvomno je, da je resnica prav ta in taka, in če bi kdo začel stvari s tega stališča preiskavati, bi se le ob malo izjemah ustavil. Morebiti bi bilo najbolje, če bi »Slovenec«, ki je stvar sprožil, sprožil še anketo o nji. Podobne ankete so danes že marsikje v navadi in podajajo, če so prav zasnovane in ne ovirajo nikomur besede, pravi vir za spoznavanje boleznih družbe. In še to bi rekli, da je bržčas takih nevednosti pri nas več kakor drugje.«

Draginjski razredi in doklade. Slehernemu državnemu uslužbencu in upokojencu je znano, da se višina osebne doklade ravna po tem, v kateri draginjski razred je uvrščeno njegovo bivališče. V I. razred spadajo banovinska mesta in še nekatera izredno navedena (Sušak, Dubrovnik), v II. razred spadajo mesta, kjer so sreska načelstva, vsi drugi kraji pa v III. razred. Kakor se zdi na prvi pogled, da je ta razdelitev pravilna, je vendar pri natančnejšem opazovanju gotovo nepravilna. Ni nobene dvoma, da je življenje n. pr. na Jesenicah gotovo znatno dražje kakor pa v Beogradu, tudi bi državni uslužbenci na Bledu, v Rogaški Slatini, v Bohinjski Bistrici, ali

v Trbovljah, Hrastniku in drugih industrijskih krajih vedeli povedati, da je tam življenje neprimerno dražje kakor pa n. pr. v kakem sreskem mestu v Slavoniji ali v Stari Srbiji. Tudi se ne bo nikomur zdelo čudno, da so premnogi podeželski kraji, zlasti vasi, ki so zelo oddaljene od železnice, posebno pa obmejne naselbine, znatno dražje od večine mest. Zato bi bilo nujno potrebno, da se vprašanje draginjskih razredov kar najprej vnovič prouči in se kraji pravično in dejanskim razmeram ustrezno razporede.

Spet nov grob. V Gornjem gradu je dne 4. julija umrl upokojeni višji davčni upravitelj Franjo Kranjc. Pokojnik je služil po raznih krajih, dokler ni bil leta 1926. upokojen, potem ko je zvesto služil 39 let. Bil je zaveden narodnjak in je živahno deloval pri mnogih organizacijah, zlasti mu je bila pri srcu Družba sv. Cirila in Metoda. Njegov pogreb je pričal, kako priljubljen in splošno spoštovan je bil. Pokojnemu zvestemu tovarišu in naročniku ohrani tudi naš list časten spomin. N. v m. p.!

Iz tovariškega tiska. V proslavo petdesetletnice skupne slovenske učiteljske organizacije je izšel »Učiteljski tovariš«, stanovsko glasilo ljubljanske sekcije JUU, na 24 straneh v svečani obliki. Objavlja vencičankov iz zgodovine učiteljske organizacije, mimo tega pa poročila o delovanju posameznih učiteljskih okrajnih društev in celotne ljubljanske sekcije. Članki so opremljeni s slikami zaslužnih društvenih delavcev. O posameznih prispevkih te svečane številke bomo o priliki še kaj več poročali.

Omejitev pravic železničarjev. Železniški svet je glede izrabljanja dopustov in voznih ugodnosti železniških uslužbencev odločil, da se ob času zvišane prometa omeje dopusti osebju, ki je v eksekutivni službi, da se ob velikih praznikih omeje dopusti in da se prazniki vračunajo v do-

pušt, in da imajo na vlakih prvenstveno pravico do sedeža tisti potniki, ki so plačali celo vozovnico.

P. n. dopisnikom! Mnogim tovarišem, ki pošiljajo članke ali vesti našemu listu, ni prav jasna razlika med delokrogom uredništva in upravništva. Zato pogostoma pošiljajo posamezniki pismene prispevke, katere naj bi »Naš Glas« priobčil, uprav-

ništvu. S tem se dela samo nepotrebna zmeda in se povzročajo zamude. Zato prosimo vse p. n. dopisnike, naj si zapomnijo: Vse, kar naj bo v listu natisnjeno in ni plačan inserat ali plačana reklamna notica, je nasloviti na uredništvo (redakcijo). Vse, kar se pa tiče naročevanja lista ter oglašanja v njem, je pa poslati upravništvu (administraciji) lista.

Iz organizacij

Iz profesorske organizacije. Širši upravni odbor Jugoslov. profesorskega društva je nedavno izročil prosvetnemu ministru tri spomenice, ki so obravnavale razna važna strokovna vprašanja. S prvo resolucijo je navedeno društvo prosilo, naj se čimprej izda uredba o spremembah in dopolnitvah srednješolskega zakona. Pri tej priliki naj se upošteva navseti in predlogi profesorske organizacije. Minister je nato odredil, da se je načrt uredbe takoj poslal upravnemu odboru Proforskega društva na vpogled in da o njem sporoči svoje predloge. Druga resolucija je vsebovala prošnjo za izdajanje novega pravilnika o opravljanju zasebnih izpitov, ki naj zviša tudi nagrade sodelujočim profesorjem, naker je prosvetni minister odredil, naj se takoj uveljavi novi pravilnik, ki je že tudi izdan. Prošnjo za pomaknitev vseh tistih profesorjev, ki imajo zakonske pogoje, v III./2. skupino, je prosvetni minister obljubil, da bo upošteval v mejah proračunskih možnosti.

Zborovanje nižjih poštних uslužbencev. Združenje poštних zvančnikov, služiteljev in dnevničarjev je sklicalo za konec junija svoj redni letni kongres v Skoplju. Udeležilo se ga je skoro 800 zastopnikov poštних zvančnikov, služiteljev in dnevničarjev iz vse države. Organizacija se je minulo leto z vso vnemo trudila, da bi dosegla izboljšanje gnotnega položaja nižjih poštних uslužbencev, toda uspehi niso bili zado-

voljivi. Zlasti so slabe razmere glede napredovanja in službene obleke. Zborovalci so sprejeli obširno resolucijo s poglavitnimi zahtevami poštних zvančnikov, služiteljev in dnevničarjev.

Vprašanje železničarskih kulturnih organizacij. V Ljubljani deluje že dolgo v okrilju oblastnega odbora UJNZB glasbeno društvo »Sloga«, ki vzdržuje glasbeno šolo in ima svoj lastni godbeni odsek, ki prav pogostoma nastopa v javnosti, kjer si je že pridobil upravičen sloves. Društvo ima svoje poslovne prostore v Ljubljanskem dvoru in Pražakovi ulici. Te prostore nameravajo baje »Slogi« odpovedati, s čimer bi bil nadaljnji obstanek društva resno ogrožen. — Znano je, da so bili nedavno odpovedani v istem posloppju poslovni prostori železničarski Kreditni zadrugi, ki se je zaradi tega izselila v lastne prostore v Kolodvorski ulici, kjer je gostilna pri Starem Tišlerju.

Poučno potovanje železničarjev v inozemstvo. Ljubljanska oblastna uprava Združenja jugoslov. narodnih železničarjev in mornarjev priredi letos poučno potovanje svojih članov v Pariz in London. Spotoma si bodo izletniki ogledali več mest po Nemčiji in na Francoskem ter v Italiji. Povsod se bodo predvsem zanimali za moderne železniške naprave. Potovanje bo v avgustu in je skupni potni list za udeležence že dovoljen.

Upokojenec

Posebni prispevek za narodni obrambni sklad od pokojninskih prejemkov. Dravska finančna direkcija je odmerila posebni prispevek za narodni obrambni sklad od pokojninskih prejemkov državnih upokojencev in upokojenk, ki so v njeni evidenci, po podatkih o njih družinskem stanju, kolikor so ji bili na razpolago. Za odmero prispevka po nižji stopnji, je upoštevala le otroke, za katere izplačuje rodbinske doklade. Mnogim upokojencem je odmerila prispevek po višji stopnji, ker ji ni znano, če imajo žive otroke ali če so imeli otroke, ki so morda že umrli. Da bo mogla finančna direkcija prispevek pravilno pobirati, naj vsi upokojenci in upokojenke, ki mislijo, da jim prispevek za julij 1939. od pokojninskih prejemkov ni bil pravilno odtegnjen, vložijo prijave o svojem družinskem stanju. Navedbe v prijavi naj potrdi občina ali pa pristojni župni urad.

Potrdila o velikosti neposrednega davka zaradi odmere šolnine. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglašala: Državni upokojenci in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke dravska finančna direkcija v Ljubljani, naj prosijo za potrdila o velikosti uslužbenskega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo zaradi pravilne odmere šolnine za šolsko leto 1939./1940., že v juliju ali vsaj v začetku avgusta t. l. — Upokojenci, ki plačujejo razen uslužbenskega davka na pokojninske prejemke tudi davek po kateri drugi obliki, za katerega so obremenjeni pri davčni upravi, naj naslove svojo prošnjo na pristojno davčno upravo, vložijo pa naj jo neposredno pri finančni direkciji, ki jo bo

poslala pristojni davčni upravi s podatki o velikosti uslužbenskega davka na pokojninske prejemke. Prošnjam, kolkovanim z 10 din, je treba priložiti za potrdilo kolek za 20 din, za vsak zahtevani uradni prepis potrdila pa kolek za 10 din.

Prijavljajte vse spremembe! Ponovno smo že opozarjali vse upokojene tovariše, da je treba vse važne osebne spremembe, ki vplivajo na pravico do prejemanja doklade oz. višino iste, takoj sproti prijavljati fin. direkciji. Tako je treba nemudoma naznaniti preselitev v nižji ali višji drag. razred, smrt žene ali otrok, rojstvo otrok, prestanek šolanja otrok, prejem raznih ustanov ali podpor za otroke, kakor tudi zvišanje lastnega dohodka preko dovoljene višine. Vse take spremembe je treba prijaviti brez odlašanja še isti mesec, ko sprememba nastopi. Kadar zaradi spremembe v osebnih razmerah upokojenec pridobi pravico do doklade ali do zvišanja iste, pa tega ne prijavljuje v 90 dneh, izgubi pravico do doklade za ta čas, in se mu predpiše doklada šele s prvim dnem meseca, ki sledi mesecu, v katerem vložijo tako prekasno prijavo. Zato je treba paziti, da se prijave vlagajo pravočasno!

Obleke komično čisti, barva, plišura in lika tovarna J. O. S. REICH.

Odmera osebnih doklad upokojencem. K poročilu pod tem naslovom, ki smo ga objavili zadnjič, dodajamo še tole. Nekje upokojenec se je zoper odločbo fin. direkcije, ki mu je zavrnila zahtevo, naj se mu izplačuje osebna doklada (ker je bil upo-

je pozdravil, je odšel z doma, si preskrbel majhno leseno rogovilico, kavčuka in pridivši nanj košček usnja, odrezanega od stare rokavice, si je napravil tisto duhovito strelno orožje, ki mu otroci pravijo prača.

V stanovanje onstran ceste ni zalučal kamna, temveč svinčeno kroglico, ovito s kosom papirja, na katerem je bila napisana spoštljiva in plamteča ljubezenska izpoved, pesniška in nedoločna, ki jo je Pavel z neskončno muko nazadnje le sestavil.

S strahom je čakal na učinek tega predrznega početja. Nobene uspeha ni bilo opaziti. Čez tri dni je ponovil poskus. Ta druga izpoved je bila še zmerom spoštljiva in nedoločna, toda že bolj ognjevitava. Pavel je izbral, da jo pošlje, neko jutro, ko je bilo vreme milo, tako da so bila okna onstran odprta. Bil je sam in popolnoma prost: mati je bila na neki dobrodelni prireditvi, služkinja pa na trgu. Prežal je za oknom. Opazil je, da je v salon prišla deklica, ki je kmalu odšla. Nato je prišla O. n. a. Počakal je, da je dospela prav v ozadje sobe, nato pa je sprožil in ustrelil kroglico, ki je zadela ob zid salona, se odbila in strkljala po podu. To pot jo dobil... Ni se več upal ostati ob oknu, ki ga je hitro zaprl.

Njegova ljubezenska izpoved je res dosegla naslovljenko. V salonu onstran

ceste jo je res ženska, ki je Pavla navdihnila s tako žarečimi čustvi, pobrala in prebrala z neizrekljivim ogorčenjem. Ločena žena, ki je bila deset let hudo nesrečna ob možu — brez povoda ljubosumnemu tiranu, je živela že tri mesece pri bratu, vdovcu in mladi nečakinji, katero je uvažala v svet. Prepričana je bila, da je njeno življenje za zmerom razbito in zato je bila neprizanesljiva za sleherni pojav ljubezni. Prav dobro je bila opazila Pavlovo obnašanje in občutila zaradi njega rastočo razdraženost. To pot je fant, prav res, prekoračil mere. Naglo se je ogrnila s plaščem, se pokrila s klobukom in odšla čez cesto.

Ko je zvonec krepko zapel, je Pavel v sobi šinil na noge.

Stekel je k vratom in odprl. Zagledal jo je in odskočil, tako razkačena se mu je zdela.

»Ah! Torej vi ste to? Kje pa je mati?« je trdo vprašala. »Govoriti moram z njo.«

»Čisto sam sem...«

»Ah! torej bom pa vam samim povedala, kaj si mislim o vašem ponašanju. Če ne nehate s tem vašim početjem, ki ga ni moč pravilno oceniti, opozorim brata, a z njim ni priporočljivo zobati česenj, na to vas opozorim! Iz usmiljenja mu do sedaj še nisem nič povedala: saj ste že čisto deček!

Toda vsaka stvar ima svoje meje. Moja nečakinja, hvala bogu, ni še ničesar opazila. Kaj vas ni sram! Dekletce petnajstih let!...«

»Ampak saj sem tako zelo pazil, da me ne bi videla,« je rekel Pavel z glasom otroka, ki so ga zalotili na krivih potih.

»Kaj pa pripovedujete?... Tajiti vam prav nič ne pomaga. Že dva meseca opazujem bedarije, ki jih počenjate zaradi nje... In davi, to pismo, ki ste ga ji zaglali!...«

Prenehala je, tako močno se je na Pavlovo obrazu zrcalila odkritosrčna in popolna presenečenost.

»Ampak,« je jecljal, »saj vendar dobro veste, da sem le vam...«

»Meni!...« Naglo se je zvrnila vsa preplašena. Tako močno se je vdala v usodo po svoji zakonski Kalvariji, da je sklenila, da nič več ne bo zahtevala od življenja razen miru, da niti več ni vedela, ali je še lepa in mlada. Goreče občudovanje, ki ga je videla v Pavlovo pogledu, ji ni dovolilo dvomiti o tem. Globoko je zardela.

»Toda saj ste zblazneli!« je dejala mi-leje, v zadregu.

»Ljubim vas,« je zamrmral ne da bi dvignil oči.

Gledala ga je. Ni se mogla več jeziti nanj. Zmedena tako močno kakor on, je občutila ponos, ki si ga ni hotela priznati. Zbrala se je; zasmejala se je.

»Otrok ste... velik otrok... odhajam. Zdaj se boste pa izpametovali, kajne?«

Dala mu je roko, ki jo je poljubil. Med njima je bilo kakor neizrečena nedoločna nada. Odšla je. Še nikoli se ni bila čutila tako mlade. Skoro vesela se je vrnila domov. V prednji sobi je našla nečakinjo, ki je čakala nanjo, očitno vsa preplašena, z očmi oteklimi od joka. Zagnala se ji je okrog vratu in jo objela s svojimi suhimi rokami.

»Ah tetka, kaj si mu vendar rekla?... Da, da, dobro vem, da prihajaš od njega, videla sem te, ko si odšla čez cesto... Saj nisi bila preveč stroga, kajne da ne? Vsej očki ne boš nič povedala o pismu, ki mi ga je poslal pred tremi dnevi?... Saj ti ga pokažem... videla boš, tako ljubeznivo pisemce...«

»Kako?... Katero pismo?«

S strogim obrazom je poslušala, kar ji je dekle razlagalo... A kesneje je skrbno pazila, da ni nikdar povedala Pavlu, kdo je našel njegovo prvo ljubezensko pismo.

kojen po 1. novembru 1937.) z istim odstotkom kakor pokojnina, od zadnje aktivitetne doklade, pritožil na finančno ministrstvo. To je pritožbo zavrnilo. Iz utemeljevanja navajamo: »Sklicevanje v pritožbi na to, da mu osebna doklada k pokojnini pripada po odstotkih od tiste osebne doklade, katero je ob upokojitvi užival v smislu § 127. u. z., je neumestno. Zakonska podlaga za odmero osebne doklade upokojencu je čl. 6. uredbe o dokladah drž. upokojencev, št. 37.600/I-35, ki je

bila izdana na podlagi 4. odst. § 127. v zvezi s § 28. u. z., po kateri je min. svet pooblaščen, da z uredbo predpiše višino osebni in rodbinskih doklad, kakor tudi pogoje, pod katerimi se dobiva in izgubi pravica do teh doklad.« Zato je bila pritožba kot neumestna in v zakonu neutemeljena, zavrnjena. — Kakor smo poizvedeli, je upokojenec proti tej odločbi vložil tožbo na državni svet. O izidu bomo ob svojem času poročali, ker gre za važno načelno vprašanje, ki se tiče nešteti upokojencev.

Zadružne vesti

Nabava šolskih knjig za otroke naših članov. Od odbora Nabavljalne zadruge v Ljubljani, na Vodnikovem trgu 5, smo prejeli tole obvestilo: Našim članom bomo tudi v letošnji jeseni izdajali nakaznice, s katerimi si bodo lahko nabavili šolske knjige in druge potrebščine v Učiteljski knjigarni v Frančiškanski ulici št. 6 ter v Jugoslovanski knjigarni, Pred škofijo 5, in Ničman v Kópitarjevi ulici.

Člani! Preskrbite se pravočasno za zimo z drvmi. Za prihodnjo zimo je Nabavljalna zadruga na Vodnikovem trgu 5 v Ljubljani že nakupila večjo množino drv. Dobavitelj ji drva že pošilja in jih ima Zadruga dovolj na zalogi. Drva so bukova, suha in zdrava. Cene: S kolodvora najmanj 4 m³ po 84 din za m³ (na obroke po 4 din več). Iz skladišča: cela polena 92 din za m³, žagana 100 din za m³, cepljena 108 din za m³ (na obroke 4 din več). Naročite pravočasno! Julij in avgust sta najprimernejša meseca za nakup. Drva so suha in lahko

jih spravite v lepem vremenu pod streho. V jeseni rado dežuje in tudi ni mogoče vsem naenkrat ustreči. Seveda bo zadruga tudi v zimskih mesecih dobavljala drva vsem onim članom, katerim bo kurivo pošlo ali si ga pa iz katerega koli vzroka niso prej mogli nabaviti. — Naročite premog poleti!

Porcelan v zadružni prodajalni. Nabavljalna zadruga na Vodnikovem trgu št. 5 v Ljubljani je prejela pravkar novo pošiljko porcelana. Člane in članice vlijudno vabi, da si ogledajo veliko zalogo češkega porcelana. Porcelan je izredno lep. Tako lepega porcelana menda sploh ta naša zadruga še ni imela. Poleg navadnega kuhinjskega porcelana je dobila krasne obedne servise, dalje servise za čaj in belo kavo, servise za črno kavo, servise za kompot, sendviče, močnate jedi itd. Vse to bi zadržno vodstvo rado pokazalo cenj. gospodinjam, zato jih prav lepo vabi, da si porcelan čimprej ogledajo.

Štefan Sušec: »Trošarine«

Knjiga »Trošarine, državne, banovinske, občinske« je dotiskana in bo v prihodnjih dneh — po izvršeni vezavi — dostavljena še tistim gg. prednaročnikom, ki je doslej še niso dobili. Knjigo je priredil g. Štefan Sušec, načelnik finančnega oddelka banske uprave in višji fin. svetnik v pok. V ti knjigi so zbrani vsi trošarinski zakoni, uredbe in pravilniki, ministrski, normativni razpisi v popolnem prevodu, razsodbe državnega sveta in upravnih sodišč ter ostala pojasnila in navodila. Knjiga komentira posamezne zakonske odredbe ter kritično in izčrpno obravnava vso trošarinsko snov v vseh področjih. Tako vsebuje knjiga poleg predpisov o državni trošarini tudi vse zakonske in upravne predpise o skupnih in posebnih banovinskih trošarinah, kakor tudi predpise o občinskih trošarinah.

V besedilo zakona in pravilnika o državni trošarini so prevzete vse spremembe in dopolnitve do srede junija 1939. v pripombi pod črto je pa naveden njih nastanek in vir. Neposredno za besedilom vsakega člena zakona so uvrščene zadevne določbe njegovega pravilnika. Členu 72. zakona sta dodani kot »Dodatek« pod »A« »uredba o izvajanju javnih del« in pod »B« »uredba o spremembi in dopolnitvi zakona o drž. trošarini in uredbe o izvajanju javnih del.« Vsakemu členu zakona, pravilnika oziroma uredbe je priložen pod označbo »posebne pripombe« še komentar z vsemi zadevnimi pojasnili. Člen 1. do 74. zakona o drž. trošarini obsegajo vse zakonske, pravilniške in normativne predpise, ki se nanašajo na državno trošarino, členu 75. do 80. pa predpise, ki se

nanašajo na samoupravne trošarine, h katerim se prištevajo posebne banovinske trošarine in občinske trošarine.

Skupne banovinske trošarine obravnava »uredba o banovinskih trošarinah« in »pravilnik o pobiranju skupnih banovinskih trošarin«. Ta uredba in njen pravilnik sta dodana zakonu o drž. trošarini kot nekako njegovo snovno nadaljevanje in izpopolnilo. Slovenski prevod zakona in pravilnika kakor tudi raznih uredb, pravilnikov itd. je bil skrbno pregledan in primerjan z izvirnim besedilom. Mestoma je bil prevod prečiščen, smiselno popravljen, hkrati pa tudi jezikovno izboljšal. Odpravljenih je bilo precejšnje napak, ki so motile in celo kvarile smisel besedila. Na mnogih mestih je na obstoječa nesoglasja in neskladnosti opozorjeno; ker se pa te nahajajo v izvirnem besedilu, se zaradi tega niso mogle odstraniti.

Vseskozi zanesljivi, iz avtentičnih virov zbrani predpisi in pojasnila bodo služili kot zanesljiv priročnik za uradne potrebe ne le državnim, temveč tudi banovinskim in občinskim funkcionarjem.

V orientacijo te obsežne snovi služi poleg vsebinskega, po členih razporejenega pregleda, še podrobno abecedno kazalo, ki omogoča takoj najti v knjigi zaželeno predpise.

Okusno in platno vezana knjiga stane za nove naročnike 160 din, s poštnino 5 din več. Ta znesek se event. lahko plača tudi v 4 mesečnih zaporednih obrokih. Naroča se knjiga pri knjižni založbi tiskarne »Merkur«, d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23, ali pa pri prireditelju g. Štefanu Sušcu v Ljubljani, Beethovnova ulica 15.

Zdravstvo

KOPANJE SE JE PRIČELO

Kopanje je najlepša in najbolj zdrava zabava. Pa je treba na marsikaj paziti. Zelo škodljivo je, če gremo takoj po jedi v vodo. Močno gibanje in mrzla voda sta za poln želodec kaj slaba; posledice so motenja prebave, pa tudi krči, bljuvanje, omedlevica itd. Med jedjo in kopanjem naj preteče vsaj ena ura.

Vprašanje osebne okusa je, če naj se koplje jutraj na tešče. Zdravniki tako kopanje pogosto odsvetujejo, češ da ima telo pred zajtrkom premalo odpornosti. Če smo tešči, se začnemo pri kopanju kar tresti, in že to nam pravi, da nekaj ni bilo prav. Kdor se pa hoče na vsak način že pred zajtrkom kopati, naj si izbere za to vsaj kakšen prav topel dan, naj ne bo dalj časa v vodi kot pet minut in naj takoj nato pije vroč čaj ali vročo kavo. Bistveno je tudi, da se takoj po kopeli giblamo, da skačemo, telovadimo itd.

Zelo veliko grešimo s tem, da ostanemo predolgo v vodi. Kakor hitro imamo tudi najmanjši občutek mraza, moramo takoj iz vode. S kurjo poltjo in modrikastimi prsti po vodi okoli trapati se pravi telo mučiti. In telo se za tako ravnanje po svoje maščuje. Kdor ni dober plavač, naj ne gre predaleč od brega; kajti nihče nam ne more jamčiti, da nas ne bo prijel krč. Premnogo od neštevilnih nezgod v kopalni seziji ima svoj vzrok v lahkomyšelnosti kopalcev. Od obrežja se oddaljenost ne da prav oceniti; če smo v vodi, šele vidimo, kako daleč smo se oddaljili. Na dolge razdalje plavati ni tako lahko in naj bi to vršil samo tisti, ki so res izurjeni. Večkrat na dan kopati se, ni ravno priporočljivo; izgubimo preveč toplote. Vsaj v prvih osmih dneh kopanja pojdemo samo enkrat v vodo.

V zvezi s kopanjem moramo govoriti tudi o sončnih kopelih. Večina kopalcev se vleže, ko pridejo iz vode, mokri na sonce

in mislijo, da bodo tako postali prav posebno lepo rjavi. To pa ni res. Bolj res je, da nas začne koža peči in da se olupimo. In ne eno in ne drugo ni dobro. Zato se najprvo obrišemo in se šele nato vležemo na sonce. Dalje moramo tudi dobo sončne kopeli le polagoma raztegniti in naj v začetku ne bo daljša kot deset minut. Pozneje jo lahko podaljšamo. Sonce je dobro in zdravo, a kar je preveč, je preveč. Sonce je nevaren prijatelj, ki nam kožo suši in jo more tako poškodovati, da imamo za zmeraj dovolj. Dobro je, če pri sončnih kopelih uporabljamo kakšno olje ali mazilo, ki nam napravi kožo gibčno in mehko. Obraz in vrat moramo na vsak način zaščititi. Zgoče sonce napravi obraz gubast in se vidimo starejši kot smo. Neobhodno potrebno je varstvo oči pred sončnimi žarki. Sončni naočniki sicer ne dvignejo naše lepote, a na to vendar ne bomo gledali. Sončno kopal uživamo vse drugače, če vemo, da se očem ne more nič zgoditi; oči so pač naš najdragocenejši zaklad. Obrvi in trepalnice moramo poleti pomazati s kakšno mastjo, da se preveč ne osušijo. Skrbeti moramo tudi za lase. Dobro je, če si lasišče vsakih štirinajst dni temeljito odrgnemo z olivnim oljem, si privežemo nato ruto čez in jo čez noč pustimo na glavi. Drugo jutro si umijemo lase kot običajno, in sicer je navadno zeleno milo zelo praktično. Nato si zmijemo lase še s čisto vodo; če smo piavolasi, nadomestimo vodo s kamilčnim nalivkom.

Za roke, ki tudi pomladi in poleti rade počijo, si sami lahko napravimo prav dobro ročno umivalno sredstvo, ki ni drago. V enakih delih zmešamo glicerol, citronin sok, vodo in kolinsko vodo. To denemo v steklenico, jo dobro strememo, in sredstvo je pripravljeno ter zmeraj pri roki, ko ga potrebujemo. Roke si s tekočino dobro odrgnemo in pustimo, da vleže. Tudi od gospodinjskega dela izdelane roke si ob tej negi zopet opomorejo. (Iz »Zdravja«.)

V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase; za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasmit« za kopiranje načrtov in skic.

»Enoletni trgovski tečaj KOVAČ«

s pravico javnosti, Maribor, Tyrševa 14 torej dobijo otroci drž. nameščencev, ki obiskujejo ta tečaj, draginjsko doklado in vsi obiskovalci vozne olajšave na železnici. Prospekt zastoj!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

NAJVEČJI SLOVENSKI PUPILARNOVARNI ZAVOD

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje vlog preko din 420.000.000.—

Lastne rezerve nad „ 28.650.000.—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Priporočamo trdko
M. TIČAR
LJUBLJANA
za nakup pisarniških in šolskih potrebščin

Razširjajte naš list!

Kralj. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ Telef. 2673
LJUBLJANA DELIKATESE SPECERIJA
Skrbna postrežba! Sveže blago!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite zadržno misel med svojimi tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadržna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.